
**ВОЕННА АКАДЕМИЯ
«ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ»**

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.н. Георги Кирилов Петков,
зам.-директор на Институт за научни изследвания и обучение
на докторанти при Университет по библиотекознание
и информационни технологии

за дисертационния труд на

ПРОФ. Д-Р ГЕОРГИ СТОЯНОВ КАРАСТОЯНОВ

на тема

**"ИНДИВИДУАЛНИ РАЗЛИЧИЯ
ПРИ ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЕ",**

представен за получаване на научната степен
„доктор на науките“
в професионално направление 3.2. Психология
(Военна психология)

София * 2017

Рецензията е възложена по решение на Научното жури, определено със заповед на Началника на Военна академия „Георги Стойков Раковски“.

Поведението на хората в организациите предизвиква интереса както на ръководителите, така и на изследователите от различни научни направления. Това е така защото от него зависи както удовлетвореността на отделния човек от резултатите които постига, така и ефектите, които поведението оказва върху състоянието на организацията в която се реализира. Ефективността и ефикасността на поведението от своя страна зависи от процесите, които го предхождат, а именно от взетото във връзка с него решение. Ето защо, актуалността на настоящия дисертационен труд не се поставя под съмнение.

Определено може да се каже, че по отношение на решението и отчитане ролята на индивидуалните различия е натрупана критична маса от изследвания, които достатъчно задълбочено са описали вземането и реализирането на управленските решения. Все още съществуват отделни бели петна, наличието на които спъва до известна степен реализирането на пълноценно влияние за оптимизиране на процеса. С натрупването на подобна информация за един от аспектите на функционирането на организациите се открива възможност организационното поведение да се моделира и да се създадат относително стройни теории, които достоверно да описват както процесите предхождащи действието, т.е. още на ниво изработване на решението, но и в хода на действието, когато решенията се коригират,

за да доведат организацията до изпълнение на поставените задачи. Така са се очертали цели направления в науките, които изследват организациите и поведението на индивидите в тях и в частност проблемите, свързани с управленските решения.

Като последовател на очерталата се вече традиция в социалните изследвания и по-точно в българските психологически изследвания, в дисертационния си труд проф. Георги Карастоянов ни предлага задълбочено изследване на поведението на индивидите в организацията и по-конкретно как се стига до едно или друго решение, кои са предпоставките и какви сили движат процеса по неговото осъществяване.

Като експлицира в аванс ефектите от подобно изследване проф. Карастоянов прави очевидна необходимостта от неговото провеждане и превръща в безпредметен въпроса за актуалността, във факт, който не се нуждае от специално доказване. Безспорно процесите, заложили в основите на това изследване се нуждаят от осмисляне и задълбочен анализ, т.е. от научен съпровод, който да доведе до ефективното им решаване. Ето защо на дисертационния труд може да се гледа като на усилие в тази посока, а резултатите, постигнати от проф. Карастоянов, които се виждат още при първия досег с произведението, заслужават адмирации и подкрепа.

Основната цел на дисертационното изследване е на основата на теоретични постановки на различни автори, както и на собствени емпирични изследвания да се разкрият психологическите механизми,

които предполагат индивидуалните различия при вземане на решение, изразени чрез стила.

Проф. Георги Карастоянов развива дисертационното си изследване при допускането, че стиловете на вземане на решение не са идентични с когнитивните стилове, нито са тяхно подмножество, но са свързани с процесите на когнитивната преработка на информацията и нейното регулиране чрез базисните мотивационни тенденции и механизмите за реализирането им.

Авторът е постигнал поставената пред изследването цел и е доказал работната хипотеза, като е решил следните научни задачи:

1. Направил е теоретичен обзор на еволюцията на водещите теории и съвременните изследвания в областта на вземането на решение, като е акцентирал на индивидуалните различия.

2. Конструирал и адаптирал е психологически инструменти за изследване на стиловете на вземане на решение, индивидуалните различия в когнитивната преработка на информацията и психичната регулация на поведението.

3. Изследвал е взаимовръзките между когнитивната преработка на информацията, психичната регулация на поведението и стиловете на вземане на решение.

4. Предложил е определение на стила на вземане на решение, което изяснява концептуалната му основа, като отчита взаимодействието на характеристиките на задачата, ситуацията и индивидуалните различия.

За проверка на модела е използвана комбинация от изследователски методи, приложени в шест самостоятелни изследвания. Още на този етап се откроява значим принос на автора на дисертационния труд, който за нуждите на своето изследване, освен че привлича известни и утвърдени в психодиагностичната практика методи, адаптира за български условия още пет инструмента.

Методологичната основа на изследването има значение за развитието на проблематиката, както за специалисти в областта на теорията и практиката на организационната психология, така и на военната психология.

Проф. Георги Карастоянов разглежда проблемите професионално. Ясно проличава, че той познава научната литература, в която се разглеждат различните аспекти на проучваната проблематика. Авторският текст показва не просто цитиране на чужди теории, а критичното им осмисляне и изразяване на собствена позиция.

Авторефератът достатъчно пълно и адекватно отразява постиженията в дисертационния труд и на него може да се гледа като на самостоятелно научно произведение. Формулираните научни и приложни приноси непосредствено произтичат от изследването и имат своите основания в него. Приложните приноси пряко са насочени към и обслужват обществената практика.

Публикациите на автора по повод и във връзка с дисертационната проблематика са напълно достатъчни както по обем, така и по

съдържание. Те показват, че научната общественост своевременно и в пълнота е била запозната с постиженията и отношението на автора на дисертационния труд по изследвания проблем. Дадена е била възможност всеки заинтересован да реагира своевременно на тях.

Критични бележки нямам. Бележките и препоръките, отправени към автора на предварителната защита са отчетени и по подходящ начин са отразени в окончателния вариант на дисертационния труд.

В заключение бих изразил удовлетворението си от дисертационния труд на проф. Георги Карастоянов. Давам висока оценка за всички анализи и аспекти на изследването, включени в него. Смятам, че авторът притежава солидна научна подготовка в областта в която е извършил настоящето изследване.

Дълбоко съм убеден в безспорните научни качества на настоящия дисертационен труд и предлагам на проф. д-р Георги Стоянов Карастоянов да се даде научната степен **ДОКТОР НА НАУКИТЕ** в професионално направление 3.2. „Психология“ (Военна психология). Призовавам и останалите членове на научното жури да гласуват за това предложение.

Рецензент: проф. д.ик.н.

Георги Петков

20 юни 2017 г.

Гр. София